

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרכב

ערב שבת-קודש
פרשת קורח
כ"ז בסיוון ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ז בסיון ה'תשס"ו – ד' בתמוז ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ז בסיון	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע רמב.
ש"ק	כ"ח בסיון	הל' מלוה ולוה... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יא.	מ"ע קצו. מל"ת רלד.
א'	כ"ט בסיון	פרק ד-ו.	פרק יב.	מ"ע קמב.
ב'	ל' בסיון	פרק ז-ט.	פרק יג.	מל"ת רלט.
ג'	א' בתמוז	פרק י-יב.	פרק יד.	מ"ע קצט. מל"ת רמ.
ד'	ב' בתמוז	פרק יג-טו.	פרק טו.	מל"ת רמא. רמב.
ה'	ג' בתמוז	פרק טז-יח.	פרק טז.	מל"ת רלה.
ו'	ד' בתמוז	פרק יט-כא.	פרק יז.	מל"ת רלו.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.18	7.50.1	1.18	12.43	9.07	5.39	4.35	4.08	2.57	ו', כ"ז בסיון
8.18	7.50.3	1.19	12.43	9.07	5.39	4.36	4.08	2.57	ש"ק, כ"ח בסיון
8.18	7.50.4	1.19	12.43	9.08	5.40	4.36	4.08	2.57	א', כ"ט בסיון
8.18	7.50.5	1.19	12.43	9.08	5.40	4.36	4.08	2.58	ב', ל' בסיון
8.18	7.50.6	1.19	12.44	9.08	5.40	4.37	4.09	2.58	ג', א' בתמוז
8.18	7.50.7	1.19	12.44	9.08	5.40	4.37	4.09	2.59	ד', ב' בתמוז
8.19	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.41	4.37	4.10	2.59	ה', ג' בתמוז
8.19	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.41	4.38	4.10	3.00	ו', ד' בתמוז

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ו שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
8.32	7.13	8.31	7.28	8.34	7.21	8.35	7.29	8.32	7.29
8.32	7.13	8.31	7.29	8.34	7.22	8.35	7.30	8.32	7.30

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן

מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

בעל ההילולא השתדל ביותר לנטוע אהבת-ישראל בלב כל אחד

גילוי פנימיות העניינים שאליהם התמסר בעל ההילולא בכל
מציאותו, תלוי במעמדם ומצבם של תלמידיו □ כאשר הנהגת
התלמידים היא בקו של אהבה, מתגלה עניין ג' האהבות –
אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל – כפי שהיה אצל
בפנימיותו ועצמותו □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מדובר לא רק אודות אברהם עצמו, אלא אודות
"זרע אברהם" –

שבנוגע לאברהם עצמו אין זה חידוש שנקרא
"אוהבי" – שהרי אפילו בעל-עגלה, אילו
הקב"ה עצמו היה מדבר עמו, היה גם הוא עובד
את ה' מאהבה;

אלא, מנין יודעים שכל עניינו ותכונת נפשו
של אברהם מצד עצמו הוא עניין עבודת ה'
באהבה – הנה הראיה לזה היא מ"זרע אברהם
אוהבי":

כאשר רואים את ילדיו ונכדיו שגם הם
עומדים בדרגת ד"אוהבי" – הרי זו הוכחה
שאצל אברהם היה עניין האהבה מושרש
בעומק כל-כך ("אזוי טיף פארווארצלט"),
שלכן נעשו גם בניו ונכדיו כמה דורות לאחרי
זה – "זרע אברהם אוהבי" (היינו, ש"אוהבי"
קאי (גם) על "זרע אברהם").

ב. והנה, דובר כמה פעמים³ שסיפורי הנשיאים

א. באחת ההתוועדויות של כ"ק מו"ח אדמו"ר,
בעל ההילולא, שנערכה גם לכבוד י' שבט,
שהיה אז רק ה"יארצייט" של אמו זקנתו,
הרבנית של אדמו"ר מהר"ש, וגם לכבוד י"ג
שבט, ה"יארצייט" של אמו הרבנית – אמר
בתוך הדברים:

איתא בגמרא² "גדול העושה מאהבה יותר מן
העושה מיראה" – דקאי ("העושה מאהבה")
על אברהם אבינו, כדברי הגמרא לעיל מיניה:
"נאמר ירא אלוקים באיוב¹ ונאמר ירא אלוקים
באברהם⁴, מה ירא אלוקים האמור באברהם
מאהבה, אף ירא אלוקים האמור באיוב מאהבה,
ואברהם גופיה מנלן, דכתיב⁵ זרע אברהם
אוהבי".

וידוע מה שפירש אדמו"ר האמצעי בפסוק זה
בהיותו נער צעיר,

– בדיוקו בלשון הפסוק "זרע אברהם
אוהבי", היינו, שהלימוד ש"ירא אלוקים האמור
באברהם (היינו) מאהבה" הוא מהפסוק שבו

3 איוב א.ת. ב.ג.

4 וירא כב.יב.

5 ישעיה מא.ח.

6 ראה גם ת"מ חכ"ד עמ' 302. וש"נ.

* ההתוועדות נערכה באולם "בילטמאר".

1 שיחת ש"פ בא תש"ד ס"ה (סה"ש תש"ד עמ'

55).

2 סוטה לא, א.

דבר מלכות

הם הוראה.

סיפור הנ"ל שסיפר הרבי לכבוד ההילולא של י' שבט, שייך גם בנוגע אליו:

כמה מתבטא וניכר תכונת נפשו בפנימיותה? – כאשר רואים שעניין זה נמשך אצל בניו ונכדיו: "בניו" – כמו שכתוב⁷ "ושננתם לבניך אלו התלמידים", (ומזה מובן ש) "נכדיו" – הם תלמידי תלמידיו,

וכידוע מה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא⁸, שרבינו הזקן, בעל התניא, היה קורא את רבו המגיד בשם "אבא" ("פאטער"), ואת הבעש"ט בשם "סבא" ("זיידע"), כיוון שרבינו הזקן היה תלמידו של המגיד, ותלמיד תלמידו של הבעש"ט.

ג. ובהקדים תורת הבעש"ט⁹ בביאור דיוק לשון המשנה במסכת אבות¹⁰ "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון" – דלכאורה הווי ליה למימר בסדר הפוך, שהרי תחילה עורכים חשבון ואחר-כך פוסקים הדין, ולמה נאמר כאן "דין (ואחר-כך) וחשבון"?

ומבאר הבעש"ט על-פי דברי המשנה¹¹ "ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו" – ש"נפרעין מן האדם מדעתו", אלא, שזהו באופן שהאדם אינו יודע מזה, שלכן הרי זה גם "שלא מדעתו":

כדי שיהיה דין צדק – אומר הבעש"ט – מביאים את הנשמה שדנים אודותה, ומספרים לה אודות הנהגתו של פלוני (שהיא מעין ההנהגה שאודותה דנים נשמה זו), ולאחרי שהנשמה פוסקת שדינו של פלוני צריך להיות כך וכך, אזי עושים עמה "חשבון", שבפנימיות העניינים, עשתה גם היא אותו מעשה שעשה

פלוני, שאודותיו פסקה בעצמה את הדין. וזהו "נפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו": "מדעתו" – כיוון שהוא בעצמו פסק את הדין, ו"שלא מדעתו" – כיוון שלא ידע שבכך פסק גם בנוגע לעצמו.

ועל-פי זה מובן גם הסדר בדברי המשנה "דין וחשבון" – שתחילה הוא ה"דין" שפוסק על הזולת, ואחר-כך הוא ה"חשבון" שפסק-דין הנ"ל שייך גם אליו.

ואם הדברים אמורים במידה בלתי טובה – הרי על-אחת-כמה-יוכמה שכן הוא בנוגע לשכר ומידה טובה¹².

ד. ובנוגע לענייננו:

כיוון שהנשיא, בעל ההילולא, סיפר בשם אדמו"ר האמצעי, שכיצד יודעים שכל עניינו של אברהם הוא עניין האהבה, ועד שאפילו מידת היראה שהיא מידה הפכית מאהבה, היתה גם מתוך אהבה, הרי זה מתבטא בכך שרואים שגם "ורע אברהם" עומדים בתנועה של "אוהבי" –

הרי כן הוא גם בנוגע אליו – שכדי להביא לידי גילוי את פנימיות העניינים שאליהם התמסר בעל ההילולא בכל מציאותו, הרי זה תלוי במעמד ומצבם של תלמידיו ותלמידי תלמידיו,

וכאשר רואים שהנהגת תלמידיו ותלמידי תלמידיו היא בקו של אהבה,

– אהבת ה', "ואהבת את ה' אלוהיך"¹³; וכיוון ש"אהבתי אתכם אמר ה'¹⁴, הרי נמשך מזה העניין דאהבת ישראל¹⁵; ובמילא רצונו ליתן להם טוב האמיתי, "טוב לשמים וטוב לבריות"¹⁶, שזוהי התורה, כמארז¹⁶ "אין

7 ואתחנן ו, ו, ובספרי ופרש"י.

8 ראה סה"ש תרצ"ו עמ' 78 ואילך. וש"נ. וראה גם תו"מ ח"ג עמ' 53.

9 ראה כתר-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות

סקי"ב ואילך. וש"נ. וראה גם תו"מ ח"ח ריש עמ' 207.

10 רפ"ג.

11 שם מט"ז.

12 ראה יומא עו, א. וש"נ.

13 ואתחנן ו, ה.

14 מלאכי א, ב.

15 קידושין מ, א.

16 אבות פ"ו מ"ג.

דבר מלכות

טוב אלא תורה, שנאמר¹⁷ כי לקח טוב נתתי לכם תורתי גו', כך, שנמשך גם באהבת התורה –
הרי על-ידי זה בא לידי גילוי עניין האהבה שהיה אצלו בפנימיותו ועצמיותו – כל ג'

ועל-פי האמור לעיל שעניינו ועבודתו של "אברהם אוהבי" מתבטא בכך שאין זה רק בנוגע לעצמו, אלא נמשך במילואו גם אצל "זרע אברהם", אפילו לאחרי כמה דורות – הרי זה מודגש גם אצל משה רבינו, השביעי

כאשר הנהגת האדם עם פניבתו היא בתנועה של אהבה

– אזי הוא פועל גם ב"הדמות כמראה אדם עליו

מלמעלה", שהנהגה עמו מלמעלה תהיה רק מצד האהבה

לאברהם, כדברי הגמרא²³ "משה רבינו אוהב ישראל היה".
זאת ועוד:

בין אברהם למשה היו עוד חמשה דורות, ואם-כן, היתה גם ההנהגה ד"פחד יצחק"²⁴, וכל שאר המדריוגות, כפי שנמנו בספרי קבלה וספרי חסידות, וכמובן גם מפשטות ההנהגה שהיתה כדורות הנ"ל.

אמנם, כל עניינים אלו באים מצד האהבה, על-דרך דברי הגמרא הנ"ל: "ירא אלוקים האמור באברהם – מאהבה".

1. ובהכרח לומר כן גם מצד עניין אחר:

איתא בקבלה בכמה מקומות שמידת החסד (וכן אהבה שהיא פנימיות החסד²⁵) היא בבחינת "יומא דאזיל עם כולהו יומין"²⁶.

וההסברה בזה – שמבלי הבט באיזה אופן תהיה ההנהגה מלמעלה, הרי עצם העניין שיש להמטה שייכות עם המעלה (באיזה אופן שתהיה השייכות ביניהם), הרי זה רק מצד

האהבות שהם כולא חד:¹⁸ אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל, שלכן נמשך הרבר גם אצל תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

ועל-ידי זה מתקשרים הם והמושפעים שלהם עם בעל ההילולא, וכמדובר פעם¹⁹ שכיוון ש"זרעו בחיים", הרי "אף הוא בחיים"²⁰, וכל זה מקרב את כל העניינים הקשורים עם בעל ההילולא – שיומשכו על-ידי צינור של אהבה ומתוך אהבה, ויומשכו בגלוי למטה מעשרה טפחים, בבני חיי ומוזני רויחי.

[כ"ק אדמו"ר ציווה לנגן הניגון החדש – "שאמיל", ואחר-כך ציווה לנגן "ופרצת"].

* * *

ד. האמור לעיל קשור – בהשגחה פרטית – גם עם המאמר של ה"יארצייט", ד"ה באתי לגני:

במאמר הנ"ל²¹ מובא מאמר המדרש²² "כל השביעין חביבין", שנאמר על משה רבינו, להיותו שביעי לאברהם אבינו, שהוא הראשון.

(22) ויק"ר פכ"ט, יא.

(23) מנחות סה, טע"א.

(24) ויצא לא, מב.

(25) ראה תניא אגה"ק סט"ו. לקו"ת ואתחנן יב, ג.

ראה לב, ד. ובכ"מ.

(26) ראה זח"ג קג, א-ב. קצא, ב. הנסמן בלקו"ש

ח"ה עמ' 174 בשוה"ג.

(17) משלי ד, ב.

(18) ראה סה"ש קי"ז ה"ש"ת עמ' 2 ואילך.

(19) ראה גם שיחת מוצש"ק פ' בשלח, י"א שבת

דאשתקד בתחלתה (תו"מ חכ"ב עמ' 30 ואילך).

וש"נ.

(20) תענית ה, ב.

(21) סה"מ תשי" עמ' 111.

דבר מלכות

האהבה.

ובמכל-שכן וקל-וחומר:

גם כאשר מדובר אודות בני-אדם שהם בשני קצוות, האחד הוא פחות ביותר, שאינו שייך לעניין של חכמה ושכל, והשני הוא חכם גדול ביותר, שכל עניינו אינו אלא עניין החכמה והשכל – הרי ריחוק הערך ביניהם הוא עד כדי כך, שהאיש הפשוט שאינו שייך לחכמה ושכל, אין לו תפיסת-מקום כלל אצל החכם, ונחשב כמו דבר דומם בתכלית.

וכל זה – למרות שמדובר אודות שני בני-אדם, ששניהם נבראים, ושניהם ממין המדבר, וישנם כמה וכמה נקודות שבהם משתווים שניהם, ואף-על-פי-כן, כיוון שאחד מהם נתעלה במדרגה והשני ירד במדרגה למטה מטה, אזי אין קשר ושייכות ביניהם.

ומזה מובן גדול ריחוק הערך שבין בורא לנברא – כמה פעמים ככה, ועד באין-ערוך. וכיוון שכן, הרי הא גופא שיכול להיות עניין הבריאה, וכל העניינים שהבריאה מקבלת מהבורא – הרי זה רק מצד מידת החסד והאהבה שלמעלה, שטבע הטוב להטיב²⁷; ומצד זה יכול להיות אחר-כך אופן ההנהגה ד"כולהו יומין": לפעמים הנהגה מצד קו החסד, ולפעמים הנהגה מצד קו ההפכי, ולפעמים הנהגה מצד קו האמצעי, קו הרחמים; אבל המקור לכל זה, ד"אזיל עם כולהו יומין" – הוא עניין האהבה.

ועל-דרך זה בנוגע להנהגת האדם:

מצד הבריאה כשלעצמה – הרי "עיר פרא אדם יוולד"²⁸, ובמילא, אין תפיסת מקום לכל העולם שמחוץ הימנו; ישנו רק מה שהוא רוצה ומבין, וכן יקום, ואילו מציאות הזולת אינה תופסת מקום אצלו, לא בנוגע לקו החסד ולא בנוגע לקו ההפכי, ולכל היותר הרי הוא

משתמש בה כפי שמשתמשים עם דומם, צומח או חי.

ואם-כן, הא גופא שמתחיל להתבונן במציאותו של הזולת, ועד שמתעורר בתנועה מסויימת ביחס אל הזולת (מצד תכונת נפשו), והיינו, שמציאותו של הזולת מתחילה לתפוס מקום אצלו – הרי זה עניין של חסד ואהבה.

אמנם, כיוון שישנו העניין דבחירה חפשית בין שתי דרכים, כמו שכתוב²⁹ "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו'" (גם ההיפך), אזי יכול להיות שמצד האהבה תהיה אצלו תנועה הפכית, והיינו, לא כמו אצל אברהם שגם היראה היתה מצד אהבה, אלא שנעשה אצלו עניין שמנגד ולוחם ומחריב את עניין האהבה.

ובכל אופן, כדי שתהיה איזו שייכות אל הזולת, הנה ההתחלה בזה היא מעניין האהבה, שלכן הרי זה "יומא דאזיל עם כולהו יומין".

ז. ומזה מובן, שכאשר בוחרים בדרך הטוב והאמת והישר, שווה דרך התורה, שנקראת "תורת חיים" (חיים גם בעולם-הזהה הגשמי והחומרי) – הרי אף-על-פי שהתורה כלולה מכל העניינים, כמו שכתוב³⁰ "חצבה עמודיה שבעה", שהם שבעת המידות שישנן אצל בני-אדם³¹, צריכים להיות כל העניינים מצד אהבה, והיינו, שאין שיהיה אופן ההנהגה אל הזולת, הרי זה צריך להיות מצד אהבה אמיתית אל הזולת.

והיינו, כשם שבאברהם היתה גם היראה מצד אהבה (כנ"ל), כן הוא גם ב"זרע אברהם", שגם כאשר ההנהגה היא בפועל באופן אחר, ובפרט כאשר נמצאים בזמן הגלות שאז צריכה להיות לפעמים הנהגה שאינה בקו החסד בגלוי – הרי זה צריך לבוא אך ורק מצד האהבה, ולא

27 ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד עמ' 334 בערה (ד"ה מספרי הח"ן).

28 איוב יא,יב.

29 ניצבים ל,טו.

30 משלי ט,א.

31 ראה או"ת להה"מ סת"ד (ק,ב). אוה"ת לך-

לך (כרך ד) תרפג,א. הנוכה (כרך ה) תתקלא,א.

בהעלותך עמ' שכב. סה"מ תרל"ד עמ' רלו.

דבר מלכות

מצד עניין הפכי מזה. האהבה – הנה אם מצליח ומכוון, אזי מוטב, ואם לאו, אזי ישנו עניין של הפסד; מה-שאיין-כן כאשר ההנהגה היא בתנועה של אהבה, ללא חשבונות – הרי אם הצליח להחזירו למוטב, בוודאי טוב, ואפילו אם מתעכב הדבר, "והן לא", הרי אפילו בשעת

וזהו ההוראה לכל אחד ואחד מבני אברהם, – שבזה נכללים כל בני-ישראל, ואפילו גרי-צדק, שכן, אף שיש דעה שגר אינו יכול לומר "לאבותינו"³², מכל-מקום, נקרא גם הוא "בן אברהם", כיוון שאברהם היה "תחילה

**כֵּל עֲנִינֵי הַיְיִסּוּרִים וְהַהֲנַחָה בְּאוֹפֵן הַפְּכִי מִקֵּוֶן הַחֶסֶד, הֵיוּ
כְּבָר "דִּי וְהוֹתֵר", וְעַכְשֵׁי צָרִיךְ לְבֹא הַזְמַן שֶׁתְּהִיָּה הַנְּהַגָּה
שֶׁל אֲהַבָּה, וְאֲהַבָּה גְלוּיָהּ, בְּטוֹב הַנְּרָאָה וְהַנְּגָלָה**

מעשה "לא הפסיד" (כמבואר בארוכה בתניא פרטי הדברים)³⁵.

ובעניין זה בייחוד השתדל ביותר בעל ההילולא³⁶ – לנטוע את העניין דאהבת ישראל בלב כל אחד, ובאופן שגם כאשר צריכים לפעמים לנצל תנועה הפכית, ידעו, שגם תנועה זו צריכה לבוא מצד אהבה דווקא, ובמילא, כאשר באים הדברים לידי פועל, הנה בעניין של אהבה וחסד ורחמים אין מה להיות זהיר ומחושב ("זיין אויסגערעכנט") אפילו עד הקצה התחתון, שהרי "הן לא, לא הפסיד"; מה-שאיין-כן בנוגע לתנועה הפכית – צריך להיות זהיר ומחושב, עד שבא לידי הוכחה גמורה לעצמו שמוכרח לנצל תנועה זו לפי שעה, ובשעת מעשה זוכר בעצמו – ובאופן שניכר גם אצל הזולת – שתנועה זו גופא היא מצד אהבה³⁷.

מ. והנה, כיוון שמידתו של הקב"ה היא "מידה כנגד מידה"³⁸, אלא כמה פעמים ככה,

לגרים³³ (וזהו החידוש של אברהם לגבי יצחק ויעקב),

ולהעיר גם מהשייכות לעבודת בני-ישראל בזמן הגלות, כמאמר רז"ל³⁴ "לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים" –

שהנהגתם צריכה להיות בקו האהבה, שזהו הקו של אברהם אבינו, שפעל גם ב"זרע אברהם" העניין ד"אוהבי", ועד שאפילו בשעה שצריך לנצל את הקו ד"ירא אלוקים אתה"⁴, הרי גם זה צריך לבוא מצד אהבה.

ד. ובנוגע לפועל:

כל זמן שהאדם אינו בטוח בעצמו בעניין האהבה – אזי יזהר מתנועה הפכית, שהרי יכול להיות שיש לו בזה פנייה שלא מצד האהבה.

וזהו גם מה שאומר רבינו הזקן בתניא פרק "לב" – "והן לא, לא הפסיד":

כאשר ההנהגה היא בתנועה שאינה מצד

(35) ראה גם "מ"מ, הגהות והערות קצרות" לתניא שם (עמ' קצט) ב"לקוטי פירושים". וש"נ. (36) ראה גם שיחת י' שבט תשי"ד סכ"ג ואילך (תו"מ חי"א עמ' 36 ואילך). (37) ראה גם שיחת י' שבט תש"ט בתחלתה (תו"מ חט"ז עמ' 40 ואילך). (38) סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח,ב ואילך.

תרע"ח עמ' שמג.
(32) ביכורים פ"א מ"ד.
(33) חגיגה ג,א. וראה תשובת הרמב"ם – נרפסה ברמב"ם הוצאת שוליונגער (נ.י. תש"ז) בהוספות לח"א סי"ט. תשובות הרמב"ם (ירושלים תש"כ) כרך ב סרצ"ג.
(34) פסחים פז,ב.

דבר מלכות

בעניינים רוחניים⁴⁴, ורק באופן ש"אחד מכם גולה לברבריא כו"⁴⁵, ועל-ידי זה הרי הוא מוציא את כללות ישראל,

וכמו בהעניין ש"הוא"⁴⁶ מחולל מפשעו...
בנוגע לכל ענייני הייסורים כו' שהיו אצל בעל ההילולא, שעל-ידי זה הוציא את כל השייכים והמקושרים אליו, ועל-ידי זה גם את כללות בני ישראל⁴⁷,

הרי כל עניינים אלו היו כבר "די והותר", ועכשיו צריך לבוא הזמן שתהיה הנהגה של אהבה, ואהבה גלויה, בטוב הנראה והנגלה.

ועל-ידי זה ימשיכו בקרוב ממש את הגאולה, שאז תהיה ההנהגה באופן ד"כשאני נכתב אני נקרא"⁴⁸, והיינו, ששם הוי', מידת הרחמים, יהיה לא רק "נכתב", אלא גם "נקרא", היינו, שגם הקריאה שעניינה גילוי תהיה בשם הוי', שהוא עניין גילוי הרחמים והחסד, בטוב הנראה והנגלה.

(קטעים מהתועודות יום ב דפרשת בשלח, יי בשבט היתשייט (בלתי מוגה). תורת מנחם כרך כה עמ' 17)

– וכנזכר לעיל³⁹ מאמר רבינו הזקן⁴⁰ בשם המגיד על הפסוק⁴¹ "דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", "שכפי המידה שהאדם מראה מלמטה כך מראין לו מלמעלה" –

הנה כאשר הנהגת האדם עם סביבתו היא בתנועה של אהבה, ואפילו כשצריכים לנצל עניין של יראה, הרי זה גם מצד אהבה, שלכן הרי זה רק בליט-ברירה, כאשר אין כבר אפשרות אחרת – אזי פועל גם ב"הדמות כמראה אדם עליו מלמעלה", שאופן ההנהגה מלמעלה שמתנהגים עמו ועם בני ביתו יהיה רק מצד האהבה, ולא תהיה כלל ההנהגה בקו ההפכי.

וכידוע שגם מלמעלה יכולים לפעול על בני-ישראל על-ידי הנהגה מתוך חסד ואהבה יותר מאשר על-ידי הנהגה בקו ההפכי,

ואילו הצורך להשתמש בהנהגה בקו ההפכי אינו אלא בשביל העניין ד"רחץ הוי' צואת בנות ציון"⁴² (כמבואר באיגרת-הקודש⁴³),

ובזה גופא – יכולים לפעול שיחליפו זאת

39 שיחת ש"פ שמות, מבה"ח שבט ס"ט (תו"מ חכ"ד עמ' 326).

40 אג"ק הצ"צ ח"א ס"ע שכה. וש"נ.

41 יחזקאל א.כו.

42 ישעיהו ד.ד.

43 סכ"ב.

44 ראה זח"ג קנ"ג, הובא ונת' בתו"א ר"פ שמות. אה"ת שם עמ' ח ואילך. (כרך ז) עמ'

ב'תעז. ואילך. ובכ"מ.

45 שהש"ר פ"ב, ח.

46 ישעיהו נגה. וראה סד"ה באתי לגני ד' שבט

תשי"א (תו"מ ח"ב עמ' 202. סה"מ שבט עמ'

רע"א).

47 ראה גם תו"מ ח"ד עמ' 182.

48 פסחים נ"א. וש"נ.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
שירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

ירידת הגלות עצמה היא תחילת העלייה

ג' תמוז נותן כוח לגלות את הפנימיות ד"צום הרביעי"

ג' תמוז – שבו מודגש שירידת הגלות היא התחלת העלייה – פועל גם בנוגע לכללות עניין הגלות.

נתבאר במקום אחר שיש לומר הטעם הפנימי דקביעת חג הגאולה בחודש הרביעי, ולפני "צום הרביעי" – כיוון שבדורנו זה, דור אחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מתחילה כבר ה"טעימה" וה"התנוצצות" מעין הגאולה העתידה, כולל גם שיוכלו להרגיש ולטעום הפנימיות ד"צום הרביעי" (התחלת "בין המצרים" כללות עניין החורבן והגלות) – "ששון ושמחה" (כפי שיהיו בגילוי לעתיד לבוא), היינו, לא זו בלבד שהצום (חורבן וגלות) הוא בשביל ששון ושמחה (הגאולה), אלא יתירה מזה, שהצום גופא, בפנימיותו הוא עניין של ששון ושמחה (התגלות פנימיות האהבה, "כמשל מלך גדול ונורא הרוחץ בכבודו ובעצמו צואת בנו יחידו מרוב אהבתו"), ולכן, נתגלה בדורנו זה שבחודש הרביעי ישנו חג הגאולה, ועוד לפני "צום הרביעי" – נתינת-כוח לגלות הפנימיות ד"צום הרביעי" ש"יהיה לששון ולשמחה ולמועדים טובים".
ועניין זה מודגש ביותר בג' תמוז – שבו רואים בגלוי שההליכה לגלות עצמה הרי היא (לא רק צורך עלייה, אלא) התחלה של גאולה, כנ"ל.

(שבת-קודש פרשת קורח, ג' בתמוז ה'תשמ"ח. 'תורת-מנחם – התוועדות' תשמ"ח, כרך ג, עמ' 543)

כשיעשה עבודתו כדבעי, יראה כיצד העולם מסייע לו!

כמה שואלים... מה יאמר העולם ומה יאמרו האומות על כך שיהודי עושה את עבודתו ד"יפוצו מעיינותיך חוצה", ובמיוחד – בקירוב הגאולה האמיתית והשלימה, הרי אין הם מבינים מה פירוש הדבר?! אמנם זוהי עבודה גדולה ונעלית – אבל צריכים לכאורה להתחשב – טוען הוא – עם העולם!

והמענה על זה הוא: העולם כבר מוכן! כאשר יהודי יעשה את עבודתו כדבעי – באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה כפי שזה מלוּבש בכלים דלבושי הטבע – יראה איך שהעולם, טבע העולם ואומות העולם מסייעים לו בעבודתו.

אפילו פעם (כאשר היו מניעות ועיכובים) היה הסדר אצל החסיד, שמצבו הוא, ובמילא אמר "ביטול אידיאט" (= 'ביטול' הולך); על-אחת-כמה-וכמה עכשיו, כאשר כמה וכמה מהמניעות ועיכובים אינם... ואדרבה – בעולם עצמו רואים את הניסים ונפלאות שמתרחשים בפרט בשנים האחרונות... – כבר הגיע הזמן, שהגם שצריך להיות עניין שלמעלה ממדידה והגבלה – ניסים ונפלאות, עד לניסים ונפלאות דגאולה האמיתית והשלימה – הרי זה חודר גם בטבע העולם, שהעולם עצמו מסייע לצמיחת הגאולה.

(ב' דראש-חודש תמוז ושבט פרשת קורח, תנש"א. תורת-מנחם התוועדות תנש"א, כרך ג' עמ' 406-405)

"וכל הזמן נשרו עיניו דמעות"

"נקווה כי סוף-סוף יקבל את הנשיאות עליו באופן רשמי ויוסרו כל המניעות והעיכובים יחד עם המעכבים" □ קטעי מכתבים מהשנה הראשונה ב-770 לאחר הסתלקות הרבי הקודם □ רשימה ראשונה

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

בזמן ומקום הראוי, והרבנית שתליט"א התרגזה באמרה "צו גיך פארגעסן וואס היינטיגס יאהר האט געשען... פע" ("מהר מדי 'שוכחים' מה אירע השנה, פע..."), וסגרה מתוך תרעומת את הדלת, אחרי שהיו כבר בתוך החדר כבר מניינים, ולא רצתה שייכנסו יותר.

הרש"ג התוועד בלילה הא' בסוכה שבחצר. והיה עולם קטן... למחרתו התוועד כ"ק אדמו"ר. התחיל בשעה ארבע אחר-הצהריים וגמר ב-9. הוא התוועד בבית-המדרש והיה נוכח קהל גדול מאוד. היו קצת גילויים. ואיחל למספר תמימים למצוא את זיווגם וכו'. ונתן בעצמו משקה, וציווה שיעלו על השולחן לקבל "לחיים". בטח כבר כתבו מכאן על כל הנ"ל.

יש פה ויכוח 'אידיאולוגי', אם ללחוץ שיקבל באופן רשמי, כי באופן בלתי רשמי הוא מתנהג במלוא מובן המילה. כבר הוקבעו ג' ימים בשבוע על יחידות, א' ג' ו', והוא עונה לכולם. ורואים פה ממש ניסים גלויים ממנו, ובדרך כלל הרי העניין מתקדם מיום ליום... קוראים אותו לתורה "אדוננו מורנו ורבינו", וגם בנוכחתו אין מבטאים את שמו. כך שמיום ליום מתגברת אצל כולם ההרגשה כ... וההתגלות גם-כן מיום מתקדמת. מורגש רק חסרון חזרת דא"ח... שטריימל. על

במכתב אישי, מ' בכסלו תשי"א, מתאר אחד ה'תמימים' (אז) ב-770, הרה"ח ר' מרדכי שיחי' דובינסקי את המתרחש באותם ימים ב'בית חיינו':

אתה שואל במכתבך מדוע לא כתבתי איך עברו הימים הנוראים כאן. הגה בעצם לא אירע למעשה שום שינוי. מובן שהורגש די והותר, ושינוי גדול, אך לפועל אין מה לכתוב.

בערב ראש-השנה נתנו כולם פדיונות לכ"ק אדמו"ר שליט"א. וכן בערב יום-הכיפורים וחילק מזונות להנוכחים. בעלי התפילה היו כאשתקד. התוקע הי' הרמ"ד רבין כתמיד. כ"ק אדמו"ר שליט"א אחז איתו תחת סידורו את כל הפדיונות מכאן (ומחוץ לא), במשך כל זמן התפילות בר"ה ויוהכ"פ, וממש לא הניח את המעטפה הגדולה עם הפדיונות מתחת ידו, וכשהלך לרגע לחדר הרבנית שתליט"א [נחמה-דינה ע"ה] ביקש את הרב חורוקוב שישמור אותם. הוא בכה קצת במשך התפילות. אך לא באופן מיוחד. בשמחת-תורה בעת ההקפות היה קצת "מלוח על הלב", ואולי יותר מקצת. כ"ק אד"ש לא היה לגמרי בקו של שמחה — חיצונית, על-כל-פנים — ולא רקד הרבה. היו "בני קורח" כאלו, ששמחת-התורה אחזתם והתחילו "הוליען". מובן שזה לא היה

ניצוצי רבי

מעלייתא. בדרך כלל מתקדם העניין מיום ליום, אם כי בצעדי צב אך בכל זאת מתקדם. ותורה לה' על אשר הגענו עד הלום. בעצם חסר כעת רק הרשמיות. היינו השטרימל וכו', ה'סירטוק' הארוך ועוד דברים חיצוניים לערך, ובהמשך הזמן הקרוב יתקדם העניין גם בכיוון זה.

מובן שהחסרון העיקרי כיום הוא – דא"ח, וזה יכול לקחת זמן יותר רב. אך חוץ מזה הרי הוא האדמו"ר בפועל על רוב-רובו ככולו של אנ"ש והתמימים יחיו בכל קצווי תבל ממש. הדואר מביא עשרות מכתבים בכל יום ממש מכל העולם. ובכל יום מגיעים מברקים, עד שלא יכול לענות בסדר מסודר על כל המכתבים, ועד שמגיעה תשובה יכול לקחת כמה שבועות.

מובן שה'יחידות' ג' פעמים בשבוע – משעה 7 עד חצות או יותר – גוזל הרבה זמן, והנהלת המרכז, מחנה, וביחוד קה"ת גס-כן אינה מוסיפה זמן... וכעת נוספה לו עבודה חדשה, כוונתי – הגהת שיחותיו שמדבר בכל שבת מברכים ובימי דפגרא, והשומעים בראשותו של יואל כהן "מניחים" את שיחתו ומכניסים לו להגיה, ומאפס הפנאי אינו מוציא את השיחות. ועד היום מונחים אצלו השיחות משבתות חודש תשרי. לפחות פעמיים בחודש נוסע הוא לאוהל כ"ק אדמו"ר הכ"מ, בדרך-כלל מתממה שם כשעה וחצי, וכמעט כל הזמן עובר בקריאת פדיונות וכו', לפעמים פורץ בבכיות נוראות, אך בזמן האחרון אינו בוכה הרבה על האוהל. הוא בוכה הרבה בעת ההתוועדויות, אך כפי דרכו הוא כובש דמעותיו, אך הרבה פעמים – ללא הועיל.

מקווים כי יוגמר האוהל ליום היארציית. השנה עברה במהירות כה גדולה. נדמה שרק אתמול אירע האסון, אך דפי הלוח נתמעטו, וככה עברה שנה שלימה כבר. הנחמה היא כי זה ינחמנו באסוננו.

הר"א סימפסון נכנס אליו בימים אלו, ולפני יציאתו אמר: "מיזעט פון רבין לעצטנס עניינים

האחרון – מובן שזה עניין חיצוני אבל על דא"ח מדברים פה שאחרי יו"ד שבט יסתדר העניין. ייתכן כי יוחלו שינויים בכיוון זה, ואחרים מוסיפים שינויים "מרחיקי לכת". אני כשלעצמי הנני מאמין קטן בשמועות מעין אלו. אך נקווה כי נזכה, נחיה ונראה טובה וברכה. אתמול התוועד, ודיבר בעניין הילולא דאדמו"ר האמצעי. ואמר כי כ"ק אדמו"ר הכ"מ אמר כשלומדים מדברי תורתו של בעל הילולא ביום היארציית הוא כעניין מסירת פדיון לאדמו"ר האמצעי וכו' ואמר שינגנו נייע זוריצ'ע חלאפצ'י, וניגנו בשקט וצווה שיגבירו לנגן, ובכלל היה בהתעוררות גדולה...

דיבר הרבה על אדמו"ר הכ"מ ובכה הרבה. היינו שהתאפק מלבכות בקול, אבל התאפק לא יוכל, ובלע דמעותיו כדרכו, ושוב דיבר מספר משפטים וחוזר חלילה, וכל הזמן נשרו עיניו דמעות. בתחילת ההתוועדות דיבר לכבוד ג' חתנים שבמשך השבוע יתחתנו למז"ט. וה'אופרעפענעש" היה בחררו של כ"ק אדמו"ר הכ"מ. הג' חתנים הם: שלום-דובער אייכאורן, גרשון חנוביץ, וקורנבליט. את האחרון הנני מסופק אם הנך מכירו, הוא עובד אצל הרש"ג במשרד. [...] ודיבר בעניין "ויפגע במקום" – עבודה שבלב וכו', בטח תקבל את השיחה כשתצא לאור.

"חסרה כעת רק הרשמיות"

במכתב מאת הנ"ל מי"ז בטבת תשי"א אנו קוראים פרטים נוספים:

כעת קצת על הנשמע פה. בטיי כסלו היו כל אנ"ש שבפה על אוהל כ"ק אדמו"ר הכ"מ. בלילה הא' התוועד הרש"ג והיו כמה מניינים אנ"ש. בלילה הב' התוועד כ"ק אדמו"ר שליט"א בפני קהל שמילא את כל בית-הכנסת עד אפס מקום ממש. בלי גוזמה. עמדו כבושים כסרדינים בקופסה. אנוכי לא יכולתי לעמוד על עמדי מרוב החום ששרר בבית-המדרש. במכתב הבא אשלח לך אי"ה מהני מילי

ניצוצי רבי

ה'חוזרים' את המאמר ויואל כהן מניח על הכתב ונותן את ההנחה לכ"ק אדמו"ר, וביום מן הימים ייתן כ"ק את המאמר בכתב לשם הרפטה, יותר נכון, לשם סטענסיל [=שכפול], כי כ"ק אמר שלא ידפיסו את המאמרים. חלק מהתמימים יודעים את המאמרים בעל-פה, וכבר חזרו אותם הבחורים קודם קבלת שבת, (היה בזה משום "מסירות-נפש" כי הרש"ג מקשיב בכל פעם את חזרת התמימים...). כ"ק מקבל בכל שבת-קודש מפטיר. הוא מתפלל עם המניין את כל התפילה, הוא יושב על מקומו כתמיד, על-יד כותל דרום. ומובן שיושב יחידי על שולחנו. בחול – הוא מתפלל עם הציבור רק מנחה ומערב, ויושב על-יד הדלת בקרן מזרחית צפונית. שחרית מתפלל ביחידות, ורק בב' וה' בא לפני קריאת-התורה ועולה לשלישי. כל היום משעה 11 לערך יושב הוא במשרדו עמוס עבודה רבה. כ"ק אמר שמפאת העדר הפנאי מתעכב הוצאת המאמר הראשון מיו"ד שבט. בימים א', ג' וה' מקבל אנשים ל'יחידות', ויכול להימשך עד אחרי חצות. בכל ערב הולך הוא לבקר את אמו הרבנית שתליט"א, ולפעמים מפסיק באמצע ה'יחידות' ורץ – בפועל ממש – לבקרה. ...אשלח לך אי"ה את קונטרס ס"ח שעל-פי טעות לא צירפתיו לחבילה. כשייצאו-לאור שיחות או מאמרים מכ"ק אדמו"ר שליט"א אשלחם אליך תכף ומיד. כרגע לא יצא-לאור שום דבר שלא שלחתי לך עדיין. הנני מצרף לך פה ג' תמונות מכ"ק אד"ש מחתנתו של ל. פויזנר. תוכל להראותם לידידינו שיחי'. אם לא ראו אותן עדיין.

למעלה מדרך הטבע" [= "רואים לאחרונה אצל הרבי עניינים שלמעלה מדרך הטבע"]. מובן שבאומרו זאת התכוון אל כ"ק שליט"א. וענה לו: "איר מיינט דאך א וודאי דעם רבין דעם שווער – ער ווייזט יעצט עניינים נפלאים מער ווי בחיים-חיותו" (= "אתם מתכוונים בוודאי לרבי חותני – הוא מראה עתה עניינים נפלאים יותר מבחיים-חיותו"). בכלל – כל ענייניו תולה בכ"ק אדמו"ר וצוקל"ה הכ"מ. איך שיהיה, נקווה כי סוף-סוף יקבל את הנשיאות עליו באופן רשמי ויטרו כל המניעות והעיכובים.

רציתי להוסיף להנ"ל: כי הרבנית שתליט"א חפצה ורצונה כי חתנה הרמ"ש יקבל עליו את הנשיאות, כך שמעתי ממקור בטוח שאפשר לסמוך עליו.

"תמונות מכ"ק אד"ש"

בה' באדר שני תשי"א מוסיף הלה וכותב: אתה מבקשני לכתוב לך מהנעשה פה, כדי שתקבל ציור שלם מהנעשה פה. בכל שבת-קודש מברכים אחרי התפילה יוצא כ"ק אדמו"ר שליט"א ומתוועד עם התמימים הבאים מכל קצווי ברוקלין וני. ואומר דא"ח. ההתוועדות נמשכת כשעתיים בערך, הוא מדבר קודם – שיחה – כחצי שעה או ג' רבעי שעה ואחר-כך אומר דא"ח שמתובל בכל פעם בדמעות חונקות. לפעמים קשה לשמוע מפאת הבכי. הוא אומר דא"ח כחצי שעה בערך, ואחר-כך שוב – שיחה. מובן שנושא השיחה הוא "מו"ח כ"ק אדמו"ר". אחרי ההתוועדות חוזרים

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת קורח*

כ"ח בסיוון

יום הצלת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ורעייתו הרבנית ע"ה מעמק הבכא האירופי, בהגיעם לשלום לארה"ב (תש"א)¹.

ביום זה החלה תנופה חדשה בהפצת היהדות והמעיינות, בייסוד שלושת המוסדות המרכזיים: 'מחנה ישראל', 'קה"ת' ו'מרכז לענייני חינוך', שנמסרו על-ידי מייסדם, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, לניהול חתנו, כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, כ"יושב ראש ועד הפועל" של כל אחד מהם.²

נקבע על-ידי כ"ק רבנו כיום סגולה³, להפצת

המעיינות והיהדות חוצה והתוועדויות חסידיות. ובלשונו: "כבר נקבע על-ידי רבים מישראל ליום התוועדות וקבלת החלטות טובות" בכל הפעולות והפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, וכבר ראו התוצאות מהתוועדויות אלה במעשה בפועל במשך יותר משלוש שני חזקה⁵.

השכם בבוקר – אמירת תהילים בציבור⁶. אחר אמירת כל התהילים יאמרו קדיש יתום. ואם יש חיוב – יארציט או אבל – אומרים קדיש יתום אחרי כל ספר⁷. אחר-כך לומדים במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך תפילה⁸.

* בחו"ל – פרשת שלח.

1) פרשת הדברים בספר ימי מלך ח"א פרק טו.
2) ראה שם ח"ב, פרקים יז"ח.

3) בליקוטי-שיחות כרך לג עמ' 274 מביא ממגילת תענית פ"ג, שבכ"ה סיוון ערערו אומות העולם על בעלות ארץ-ישראל, והשיב להם גביה בן פסיסא "תשובה ניצחת", וביקשו "תנו לנו זמן שלושה ימים" וכאשר "הלכו ולא מצאו תשובה, מייד הניחו בתיהם כשהיו מלאים, שדוניהם כשהן זרועות, כרמיהם כשהן נטועות, הלכו וברחו להם... ועשו אותו היום יום-טוב" וכיוון שהוויכוח התנהל בכ"ה סיוון, נמצא שבים כ"ח סיוון (בסוף שלושת הימים) היתה ההצלה בפועל מאומות העולם. ומקשר זאת עם הצלת ביום זה, שהביאה תנופה חדשה – ע"י העמידה בתוקף עם התורה – בהעבדה דיכבוש הארץ (י"עשה כאן ארץ ישראל) דחצי כדור התחתון, עד שמתבררים לא רק הניצוצי קדושה שבנסיהם, אלא גם האומות עצמן, ש"הלכו וברחו" למקומם האמיתי, עי"ש.

4) "להתחזק ולהוסיף... ובאופן של התעסקות בכל כוחו [=כח סיוון], ועוד יותר מכפי כוחו" – ש"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 546.

5) ספר-השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 545.

6) כך היתה עיקר התקנה דשבת מברכים (אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' תל, וכן מוכח מדבריו שם עמ' תקע"ח), כמו לגבי תקנת אמירת תהילים בכל יום, כידוע הפתק

שנמצא על שולחנו של אדמו"ר מהוריי"צ לאחר מאסרו (אג"ק שלו ח"א עמ' תקצ"ט), אע"פ שגם היחיד חייב בה (כאמור באג"ק שלו ח"ב עמ' תקכ"ב. וראה שם בהמשך עמ' תקכ"ד: "לגודל העניין של אמירת תהילים בציבור").

אגב, כך נדפס גם בכותרת "תקנת אמירת תהילים בציבור" הנדפסת לראשונה בסידור 'תורה אורי' תשי"א ואילך, אחרי יקום פורקן ומי שברך, ולאחר-מכן בראש ספרי התהילים יאוהל יוסף יצחקי (וכן בהקדמה של הוצאת קה"ת שם). במהדורת ס' תהלים עם פירוש הצמח-צדק בשנת תשי"ג, חסרה תיבת 'בציבור', אבל ישנה (מסתמא – ע"פ הוראת הרבי) בתהילים שבסידורי 'תהילת ה'" (תח"י משנת תשי"ז ואילך, ואולי עוד לפני כן).

7) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ב"תקנת אמירת תהילים בציבור" הני"ל.

והוסיף על כך הרבי: "נראה לי, שבמקרה שאומרים קדיש בין ספר לספר – יאמרו מקודם יהיה רצון שאחרי הספר (על-כל-פנים יאמרו – זה האומר קדיש), שענינו סיום אמירת מזמורים, שלכן אומר קדיש אחרי-זה. ואחר-כך, כשמתחיל ספר שלאחריו – הוא מעין דבר חדש. ועל-דרך ברכת המזון כשמחלקין סעודה לשנים (ראה שו"ע רבינו סי' רצ"א סוף סי"ג) – אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש ובסוף התהילים הני"ל עמ' 223, סי' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

8) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ – אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים יאהל יוסף יצחקי עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

לוח השבוע

ועניינים שאין בהם משום הלכנת-פנים ולא כלום, כמו שהיה מאז ומקדם, שאיש את רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה¹⁶.

* "אם לדעתי ישמעו – יסדרו ההתוועדות דשבת מברכים באופן כזה שיבוא האור מהתוועדות זו גם בביתם של כל אחד ואחד מהמתוועדים, והתחלת ההבאה תהיה דווקא ביום השבת עצמו... לסדרה [=את ההתוועדות] באופן כזה – שיוכלו לסעוד סעודת שבת בביתם, ולספר גם בבית על-דבר שבת מברכים בכלל, ועל-דבר שבת מברכים מיוחד זה בפרט¹⁹."

פרקי אבות – פרק ד**.

יום ראשון,

כ"ט בסיוון, ערב ראש-חודש

במנחה אין אומרים תחנון.

יום שני,

ל' בסיוון – א' דראש-חודש תמוז

ערבית: בראש-חודש (ובכלל יום שיש בו מוסף) אין האבל (רח"ל) יורד לפני התיבה,

* בשבת-קודש זו⁹, שקודם יום ההילולא ג' תמוז, ישתדלו לעלות לתורה. אם אין מספר העליות מספיק – יקראו בתורה בחדרים שונים¹⁰ אבל לא להוסיף על מספר הקראים.

* ישתדלו שמפטיר¹¹ יהיה הגדול שבחבורה – בריצוי רוב המניין – או על-פי הגורל.

המועד: ליל שני, בשעה 05:25 ו-3 חלקים.

מברכים החודש: "ראש-חודש תמוז ביום השני וביום השלישי, הבא¹² עלינו לטובה".

אין אומרים 'אב הרחמים'.

התוועדות בבית-הכנסת.

* "רובא דרובא¹³, הנה בכל התוועדות הרי ראשי המדברים תובעים מאת המסובים:

שייטיבו הנהגותיהם ודרכיהם; שיקבעו עיתים ללמוד דא"ח, ושישמרו הקביעות; ואשר הלימוד יהיה על מנת לעשות¹⁴ ולקיים.

והנה כללות עניין ואופן התוכחה

[=בעניינים אישיים] מבואר היטב ב[מאמר] דיבור-המתחיל: "אם¹⁵ רוח המושל¹⁶", אשר

ראוי לכל אחד ואחד מאנ"ש ללומדו אליבא דנפשיה [=כעניין שנוגע לו עצמו]¹⁷. "אמנם

התוכחה זו בעת ההתוועדות היא רק על דברים

(** בחו"ל – פרק ג.

9) מנהגי יום ההילולא – הוראת בי"ד רבני חב"ד בארה"ק, ע"פ מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו משנת תשי"א (אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ).

10) כאשר לפחות שישה מהמשתתפים לא שמעו את קריאת-התורה (קצות ושלחן ס"י כה ס"ד). ואפשר לעשות זאת אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית-חינו ועין אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. ועי' בספר 'התפילה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות שם.

11) ברכי"סוף או"ח ס"י רפד ס"ק א. שערי-אפרים שער ט סמ"ב. דרכי חיים ושלום' אות רי.

12) ולא 'הבאים' שהרי הכוונה לראש-חודש, ולא לימים בהם הוא חל.

13) ביטוי זה, משמעותו 'הרוב הגדול', וכמעט המוחלט,

⁹ "בכל עניין ועניין, הן בעניינים הפרטיים והן בעניינים הכלליים, יש להתנהג ע"פ הוראת הברד"ץ של רבני ליובאוויטש (בכל מקום ומקום)... (משיחת 'חשבונו של עולם', מוצע"ק פ' תרומה, ב' אדר ה'תשמ"ח, 'התוועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 403).

כשהנותר הוא רק "מיעוטא דמיעוטא" (ההיפך מפירושו המילולי: אם הרוב הוא 60, הרי הרוב-של-הרוב הוא רק 31!). מצאתני לראשונה (בתקליטור פרוייקט השו"ת) בשו"ת: תשבי"ץ ח"ד טור א (חוט המשולש) ס"י נא. מהרי"ל ס"י פא. תה"ד ס"י רעא. של. הדגשת משמעות זו ניתן לראות, למשל, בשו"ת: חוות יאיר ס"י קצב. מנחת יצחק ח"ב ס"י טו אות טו. דברי יציב חיו"ד ס"י טו אות ד. ובאנציקלופדיה תלמודית כך כא טור סח העי' 358, 359.

14) כ"ה באג"ק ז, נסמנה להלן בהערה 17 (בהיום יום נדפס: "ללמוד").

15) כ"ה בפסוק (קהלת יד, ד), במאמר, ובאג"ק (בהיום יום: "ואם").

16) נדפס בשעתו ביקונטרס למי"ד (יספר המאמרים – קונטרסים' ח"ב עמ' 716), ולאחרונה בספר-המאמרים תרפ"ד עמ' רטז. במאמר זה מדובר אודות מה שגדולי הדור מוצאים בעצמם, בדקות דקות, את חטא דורם, ועל-ידי זה מוכיחים את הדור, עיי"ש ובמכתב הנדפס לפני המאמר.

17) אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ ח"ג עמ' רצב. יהיום יום, כד תשרי.

18) אג"ק הנ"ל ח"ד עמ' יד, יהיום יום' שם.

19) אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כך י עמ' ג.

לוח השבוע

יום חמישי,

ג' בתמוז

ביום זה, בשנת תרפ"ז, נשתחרר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מהמאסר בבית-האסורים ('שפלרניה', בעיר פטרבורג, שנקראה אז 'לנינגרד'), בתנאי שייסע מיד לגלות, בעיר מקלטו 'קסטרומה' למשך שלוש שנים.²³

יום ההילולא השנים-עשר של הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא מנחם-מענדל זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע (תשנ"ד), דור שביעי לנשיאי חב"ד, ומנוחתו כבוד בני-יורק, ארצות-הברית, על-יד ציון כ"ק חמיו אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

סדר יום ההילולא:

ביום רביעי, תיכף אחר [התחלת] השקיעה²⁴, מדליקים (בכל בית) נר שידלק כל המעט-לעת. אם אפשר בקל – נר של שעווה.²⁵

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום ההילולא, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני – שחרית, שלישי – מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

ואפילו לא בתפילת ערבית ומנחה.²⁰

קודם שמונה-עשרה טופחים על השולחן להזכיר 'עלה ויבוא', אבל אין מכריזים זאת בדיבור.

שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל. קדיש תתקבל. שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום.

קריאת התורה דראש-חודש. חצי קדיש. אשרי, ובא לציון²¹, יהללו. חולצים תפילין דרש"י ומניחים תפילין דרבנותם, קוראים קריאת-שמע, קדש, והיה-כי-ביאך. שש זכירות²². חולצים תפילין דר"ת. הש"ץ אומר איזה מזמור, חצי קדיש, מוסף.

יום שלישי,

א' בתמוז – ב' דראש-חודש

ערבית ושחרית וכו' כדאמול.

שכח יעלה ויבוא במנחה, ונזכר בערבית מוצאי-ראש-חודש – מתפלל פעמיים שמונה-עשרה, והשנייה בתורת 'נרבה' דווקא²².

אמירות בתוך סדר התפילה. וע"ע.
(22) לוח כולל-חבי"ד בדרי"ח מרחשוון, משו"ע אדמוה"י סי' קח סי"ז.
(23) ראה בפירוט ביספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ, כפר-חבי"ד תשליב, ח"ג פרק כא. ספר-השיחות תרפ"ז, מבוא עמ' י. עמ' 168. ספר-השיחות תנשי"א ח"ב עמ' 649. מענה כ"ק אדמו"ר בעניין **אמירת תחנון** ביום זה (נדפס בקובץ 'היכל מנחם' ח"ג עמ' מז, עיי"ש בהערות). "בעניינים התלויים ברגש אין לשאול, כיוון שזו הוכחה שאין רגש".
במניין של הרבי אמרו תחנון ביום זה (אבל אולי היה זה משום שהרבי לא רצה להורות בזה, אלא שהדברים יבואו באתעליות), אך המשפיע הרה"ח ר' מענדל פוטערפאס ע"ה, שחי והרגיש את הגאולה דשנת תרפ"ז, לא הניח לומר תחנון ביום זה.
(24) ספר-המנהגים עמ' 79 (בקשר ליארצייט פרטי). בנטעי-גביאל ה'אבילות ח"ב פרק עה סי"א כתב בטעות שמנהג חבי"ד להדליק לפני השקיעה.
(25) "ראשית-יבות: יתקיצו ורנו שוכני עפ"ר" (מהמכתב שצויין בהעה 9). למעשה, נר של שעוות-דבורים **טוהרה** אינו דולק יפה (מוציא הרבה גזים וכבה מהרה, מלבד באבוקת-הבדלה הפתוחה לאוויר), ונרות השעווה המצויים בשוק מעורבים בהרבה יסטיארין. ולכאורה די

(20) ספר-המנהגים עמ' 8.
(21) פעם אירע במניין של הרבי שהשי"ץ סיים בקול "יגדיל תורה ויאדיר", לפני החזרת הס"ת, והרבי הורה לו לומר מיד את הקדיש [כנראה משום שיעקר חיוב אמירת קדיש הוא על ובא לציון ולא כהקדמה לתפילת מוסף. וראה בנימוקי או"ח ר"ס נה שהורה במצב זה (שמפסיקים בתפילין דר"ת ואף בדברים בטלים לפני הקדיש) לומר את הקדיש לפני החזרת הס"ת] וזה כנראה גרם שהתחילו לנהוג להחזיר את הס"ת לפני אשרי ובא-לציון.
(22) בספר-המנהגים עמ' 36: "כל התפילין מניחים קודם מוסף, אבל **השעורים** (שהפירוט שלהם בדי' זוגות תפילין מופיע שם בעמ' 5) לומדים אחר סיום כל התפילה". לא נתפרש מה בדבר הזיכירות. ולכאורה קשה לכוללן ב"שעורים", כיוון שהן בגדר **מצוה** ולא **תורה** (ובפרט שהכוונה באמירתן לתוכן הפסוקים ולא לשונם, כמבואר בגי' ח"י"ב סי' ע"ג), ומאידך יש להן שייכות לתפילת שחרית, כי ע"פ האריז"ל יש לווכרן במחשבה ביאהבת עולם (שו"ע אדמו"ר הזקן סי' ס ס"ד), וגם יש זכירת שבת בשש"י (שער הכולל פי"א סכ"ה), ואדמוה"י תיקן (גם) לאומרן אחר התפילה, ולכן כיוון שיש הוראה לאומרן בתפילין, אומרים אותן לפני מוסף, משא"כ בשבת ויו"ט הן נאמרות אחרי סיום תפילת מוסף, כיוון שנהרס מלהוסיף

לוח השבוע

בשעת התפילות ידלקו חמישה נרות.

אחר התפילה (ובבוקר – אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דכלים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה ר"ר חנניא בן עקשיא... ויאדיר". בלחש – איזה שורות בתניא²⁶, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית – יחזור בעל-פה חלק מהמאמר האחרון המוגה שזכינו לו, ד"ה "ואתה תצווה" תשמ"א (קונטרס פורים-קטן תשנ"ב, שחילקו כ"ק אדמו"ר בו ביום בידו הקדושה לכל אחד ואחד מהנאספים²⁷). אם אין מי שיחזור בעל-פה – ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת שחרית. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

בבוקר קודם התפילה – פרק תניא²⁸. וכן לאחר תפילת מנחה²⁹.

בבוקר קודם התפילה – ירים כל אחד³⁰ תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.

לאחר תפילת שחרית – [יכתוב ו]יקרא כל אחד פ"נ³¹ (הנשואים – כמובן בחגירת אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"נ אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר. ולשלחו (אם באפשרי – בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו (מס' הפקס שליד הציון: 1-718-723444).

במשך המעט-לעת – ללמוד פרקי

חב"ד אלו-תשרי עמי תגדת, ובכי"מ] היה אמנם כותב נוסח זה, אבל זוהי ההנהגה שלו, ואין זה ראה שגם אנו... צריכים לכתוב כן... (משיחת ליל ב' אייר תשי" ס"ד, יתורת-מנחם – התועדויותי תשי" עמ' 39).

ראה באגיק אדמו"ר מהורשיב ח"א עמי קנד: "לדעתי אחשוב אשר פ"נ על קברי הצדיקים בעניינים רוחניים בעבודה, אינו צריכים לכתוב החטרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתקן... הפרט ההוא באופן כך וכך, ולא לכתוב כמו שהוא עתה בחטרוננו..." עיי"ש. כ"ק אדמו"ר מהר"ש, בשו"ב מהאוהל, ביאר זאת פעם לבני-ביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נראה כל דבר, גם החטרון, כאילו הוא חי ממש.

כשאי-אפשר כלל לכתוב פ"נ, ידוע המעשה מהמשיע הרה"ח ר' מ"מ פוטערפאס ע"ה שנעצר בחודש טבת תשי"ז, והיה בחקירות קשות וכו' עד ערב ל"ג בעומר, ובאותו יום הגיע ילשבת' בכלא. רק אז יכול היה לחשוב על מצבו, ורצה לשלוח פ"נ לכ"ק אדמו"ר מהורשיב, אך הדבר היה בלתי אפשרי. ונוצר בדברי כ"ק אדמו"ר מהורשיב לפני צאתו מרוסיה בשמחת' תרפ"ח [לא מצאתי הלשון ברשימת השיחה הנדפסת. וראה לקוטי-דיבורים כרך א, דף ע"א ובהערה] "כשתחשבו עליי, אחשוב אני עליכם" ואו 'שלחי אליו פ"נ במחשבה. לאחר חודש וחצי הגיע לזוגתו (שכבר היתה אז בצרפת) מכתב מכ"ק אדמו"ר מהורשיב. מתאריך י"ז אייר, ובו אישור 'המברק נתקבל'. בני המשפחה תמהו איך ייתכן ששלח מברק ממאסרו. לאחר שנים רבות, כשיצא והגיע לרבי לייט כסלו תשכ"ד ביקש ממזכירו של הרבי הרי"ץ (בשנת תשי"ז) לבדוק אם יש מברק ממנו בארכיון, ולא מצא, ונוצר שבאותו יום הכתיב לו אדמו"ר מהורשיב את המכתב – ונוצר ר' מענדל בימשלוח' הפ"נ (מפי נכדו הרה"ח ר' יוסף-יצחק שקי ליברוב).

שיהיה הרוב שעוהו לקיום המנהג כראוי.

26 י"א שהרבי אמר את התיבות "יופנש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל ממש", מנהגי-מלך ס"ע 32.

27 ספר-המאמרים – מלוקט חלק ו עמ' קכט.

28 על-פי אגיק כ"ק אדמו"ר מהורשיב ח"א עמי שצ – ללמוד אגרת-הקודש סימן ז"ז.

29 על-פי הנפוץ בין אנשי בוי"ד שבת – ללמוד את הביאור לאגה"ק האמורה.

30 "נתינת הצדקה (בקשר עם יו"ד שבת וכיו"ב) – הוא שייך גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר" (ספר-המנהגים עמ' 85). מובן שיש לשתף גם את הטף (ומכספם) בה, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומן.

31 נוהגים לכתוב את הפ"נ על נייר חלק דווקא. מקפידים לכתוב דווקא באם טבלו באותו היום במקווה (באם לא טבל – יכתוב ע"י אחר). כותבים בחגירת אבנט (ונוטלים ידיים לפני-כן).

כשכותב אדם פ"נ על עצמו, כותבים "עליי", "עלינו", ואלו כשכותב עבור אחרים הלשון הוא "עבור..." (הרה"ח רי"ל שי גרונר).

"בנוגע לנוסח הפדיון... אילו ישר חילי, הייתי מבטל הנוסח שכותבים "ממקור הרחמים כו" [והחסדים האמיתיים] ע"ד מכניסי רחמים כמבואר בתשובת מהר"ב ז"ל", כ: א) (ע"ד... ז"ל" הוא ביאור היתר על נתינת פדיון לרבי (שלאוהרה הי"ז עניין של ממוצע) ובמילא אי"ז נוגע ושייך לנוסח הפדיון שעניינו בקשת רחמים... ולא ביאור היתר על זה. ב) ובנוגע להנוסח 'ממקור הרחמים' – אין צורך ליתן לרבי 'כתובתי' מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדריגה נעלית יותר...

"כ"ק מוי"ח אדמו"ר [וכן הרבי עצמו] – ראה 'אוצר מנהגי

לוח השבוע

המשניות של אותיות השם [של הרבי]³².

מזוככים יותר³⁸.

במשך המעת-לעת – לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי-הכנסת ובבתי-המדרש אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנותיו³⁹ על-דבר לימוד הרמב"ם לכל אחד ואחת (שלושה פרקים ליום, פרק אחד ליום או ספר המצוות), ועל-דבר מבצעי המצוות הכלליים שלו: מבצע אהבת-ישראל, חינוך, תורה, תפילין, מזווה, צדקה, בית מלא ספרים – יבנה וחכמיה, נרות שבת קודש ויום-טוב, כשרות האכילה ושתייה וטהרת-המשפחה, ואחדות כל בני-ישראל בכתובת ספרי-התורה הכלליים⁴⁰; לעורר את בני-נה בדבר קיום שבע מצוות שלהם⁴¹; ועד המבצע האחרון והעיקרי – 'עמדו הכן כולכם'⁴², לפרסם בכל מקום את הנבואה ש"לאלתר לגאולה" וש"תיכף ומיד ממש הנה זה (משיח) בא"⁴³, וההשתדלות האחרונה של כל אחד ואחת מישראל להביא את המשיח על-ידי

במשך המעת-לעת – לעשות "התוועדויות פעילות ומתוך אהבת-ישראל"³³, ולהתחזק בכל ענייני לימוד התורה נגלה וחסידות, חיוזק התורה והיהדות והפצת המעיינות, ובמיוחד באהבת-ישראל ואחדות-ישראל, כפי שהורנו הרבי, החל מההתוועדות הראשונה דקבלת הנשיאות³⁴, ועד ההתוועדות האחרונה לעת-עתה בש"פ ויקהל תשנ"ב – "גילוי האחדות הכללית בהבריאה ובבני-ישראל"³⁵.

לקבוע שעה במשך המעת-לעת – לבאר לבני ביתו שי' אודות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו, ואשר גם עתה, כיוון "שגם בזה העולם המעשה אשתכח יתיר"³⁶ – בוודאי שהוא מנהיג את העולם כולו, ואנ"ש בפרט, ומעורר רחמים רבים וכו', כמו שהיה עד עתה, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז³⁷. ולכן, גם השפעותיו לכל השייכים אליו מתעלות יותר ויותר. וכדי שיתקבלו בפנימיות, צריכים גם ה'כלים' של השייכים אליו להיות

כחסידים מתאחדים, הם עוברים זאת, שוברים את החושך כפול ומכופל של הגלות... על-ידי האחדות של החסידים... שמבטלת את כל הגזירות וכל העניינים, ופורצת כל הגדרים, ומורידה עד כאן למטה את 'ואמת הווי לעולם'.

(32) כגון הפרקים דלהלן: מ – ברכות פ"א; ג – שבת פכ"א;

ח – חלה פ"א; ט – סוטה פ"ח; י – אבות פ"א; יא – ע – פסחים פ"י; יג – ידים פ"ב; יד – סנהדרין פ"ג; ל – סוכה פ"ד.

(33) מברק לוי בשבט תשנ"ב – ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 535.

(34) ליקוטי-שיחות, כרך ב, עמ' 499. וראה גם מכתבו של הרבי נשיא דורנו מיום השלושים להסתלקות כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ – אג"ק ח"ג ס"ע רמד: "לכי המשכת כל רוחניות אינה אלא על-ידי אהבה רבה. נקווה אפוא כי על ידי זה

שנעמוד **כולנו בהתקרבות ואהבה רבה אמיתית** נמשך אלינו כוח להוציא לפועל כל אותם העניינים אשר רצונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שייצאו לפועל טוב על ידינו".

(35) ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 440. וראה בשיחת שי"פ בהר"ב חוקתי, מבה"ח סיון תשנ"א, אודות חשיבות העניין בהבאת הגאולה. ובשיחת י"ג ניסן תשכ"ו (שיחות-קדש, ס"ע 331-יד) סיפר כ"ק הרבי נשיא דורנו בשם כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ על מענה כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק, כשהכניס עצמו לסכנת נפשות בעומדו בתוקף נגד הממשלה באסיפה הידועה, ושאל אותו אחד הגדולים הייתכן, איך מעמיד עצמו בסכנה, ואפילו אם לא חשב על עצמו, היה עליו לחשוב אודות חסידים וכלל ישראל, וענה (תוכן המענה, מתורגם): "כאשר חסידים יפעלו ביחד, הם יעברו זאת...

(36) ליקוטי-שיחות, כרך ב, עמ' 428, 579 ובמקומות רבים.

(37) ליקוטי-שיחות, כרך כו, עמ' 132, חידושים וביאורים בשי"ח חלק ב סי' ח.

(38) ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 122. וראה שם עמ' 257. וידועה הפנייה: "עשו כל אשר ביכולתכם – עניינים שהם באופן דאורות דתורה, אבל, בכלים דתיקון" (ספר-השיחות תשנ"א ח"ב עמ' 474); "על-ידי שהוא מסביר את ענייניו של משיח, כמבואר בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, **באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד** לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד – על-ידי לימוד ענייני משיח וגאולה" (ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 112).

(39) ספר-השיחות תשנ"א ח"ב עמ' 792, ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 26.

לוח השבוע

וכפי שסיים כ"ק אדמו"ר את מאמר-
החסידות הראשון שלו⁵⁰: "ונזכה להתראות עם
הרבי פה למטה, נשמה בגוף ולמטה מעשרה
טפחים"⁵¹, והוא יגאלנו".

ביקור ב'אוהל':

"שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שקודם
ההליכה על ציון ואוהל – נוהגים שאין
אוכלים, אבל שותים"⁵².

מהנהגות הרבי ב'אוהל':⁵³

נוסע לאוהל בנעלי בד (דתשעה-באב ויום-
הכיפורים).

לפני שנכנס לאוהל, מיקיש (שתי דפיקות
בכל דלת) על שתי הדלתות, הדלת השנייה
מהכניסה, והדלת שבחדר האוהל [חדר הפ"נים,
שאינו קיים כיום] – כנוטל רשות הכניסה⁵⁴.

מיד כשנכנס, מתחיל באמירת ה'מענה
לשון'. כשמגיע ל"הריני מדליק הלאמפף"⁵⁵,
מדליק נר.

אחרי הדלקת הנר, ממשיך ב'מענה לשון',
עד לפני מזמור "לדוד אליך", ששם נכתב
לקרוא את הפ"נ, ואחרי-כן מתחיל לקרוא את
הפ"נים וכו'. פתקים בודדים (בעיקר מאלה
שבהם היה כתוב על העדרו של משהו. רק
אחדים מאלה החזיר להיכלו) קורע ומניח על
הציון הק', והורה לשורפם על אתר, ורובם

לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני
הגאולה⁴⁴, כדי להתחיל "לחיות" בענייני משיח
וגאולה⁴⁵; ואף "שישו ושמחו בשמחת
הגאולה"⁴⁶.

אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך
התוועדות.

במשך המעט-לעת – לבקר (המוכשרים
לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי –
ולהשתרל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם
במקום כינוסי הנוער שלעת-עתה אינו חרדי –
ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם
תמיד מאת כ"ק אדמו"ר, לבאר להם את אשר
תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם,
אשר סוף-סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת
היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום
והחיות שהם מסגולות הנוער.

מוכן אשר, בהתאם לתנאי המקום, בכל אתר
ואתר, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי יום
ההילולא, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחריו.
ויהי-רצון, שתיכף ומיד⁴⁷ ממש, עוד לפני ג'
בתמוז, יחיש הוי' ביאת גואלנו, מהרה יגלה⁴⁸,
והקיצו ורננו שוכני עפר, ונשיאנו, הוא כ"ק
אדמו"ר, בעל ההילולא, בתוכם ובראשם,
ישמיענו נפלאות וינהלנו בדרך העולה בית א-
ל⁴⁹.

מנחם – התוועדות' תשי"י עמ' 201.

51) ראה ליקוטי-שיחות ח"ב עמ' 518.

52) ספר-המנהגים עמ' 96. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח עמ'
רפב. והכוונה שמקפידים לשתות (ולא רק שאין נמנעים
מכך. וכבר העירו מלקוטי-דיבורים עמ' 1354).

53) נמסרו ע"י חברי המזכירות: הרה"ח ר' יהודה שי
קרינסקי (שהסיע את הרבי לאוהל ברוב הפעמים מאז
תשח"ח), והרה"ח ר' בנימין שי קליין (שהסיע את הרבי
לפעמים) מתוך יכר חב"ד, גיליון 648 עמ' 16. הוספות
ותיקונים מתוך מנהגי מלך עמ' 35, בשילוב הערותיו של
הרה"ח ר"ל שי גרונר (שלווה את הרבי לאוהל בתמידות
משנת תשי"י עד תשח"ח, ומאז ואילך בכל ערב ר"ה,
ובאקראי בפעמים מסוימות) מתוך 'התקשרות' גיליון שיג
עמ' 18. בכמה מן הנהגות אולי יש גם משום הוראה
לרבים.

54) הטעם, מפי זקני אג"ש, כדי "להמשיך את הרבי" אל
הנכנס.

55) עמ' 4.

44) 'התוועדות' תנשי"א ח"ג עמ' 164.

45) ספר-השיחות תנשי"א ח"ב ס"ע 691 (היינו במוחין
ומדות ועד למחשבה דיבור ומעשה המתאימים לזמן
הגאולה, עיי"ש. וזה כולל, כלשון הרמב"ם בסוף סי' היד,
העדר "קנאה ותחרות" ו"לא יהיה עסק... אלא לדעת את ה'
בלבד").

46) ליקוטי-שיחותי כרך כ' עמ' 384.

47) ראה ספר-השיחות תשנ"ב עמ' 376, 341.

48) רמב"ם ספ"ג מהל' פרה אדומה, ליקוטי-שיחות, כרך
כה, עמ' 131 ואילך. התגלות מציאותו, בתור מלך המשיח,
וכתוצאה והסתעפות ממנה – גילוי פעולותיו (ספר-
השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 131).

49) אגב, מכתבת המלה "א"ל" (בסוף המכתב שבהערה 1)
מוכח שדעת הרבי היא שהמקף שבין אותיותיה מועיל
להפרידן שלא תהיה בזה קדושת השם, ודלא כמ"ש בשו"ת
אבני נור חיו"ד ר"ס רסה.

50) ספר-האמרים – מלוקט ח"א עמ' י. וראה 'תורת'

לוח השבוע

פעמים, וזורקם לאחוריו⁵⁹. מעולם לא ראינו את הרבי מניח אבן על הציון, או על קברים אחרים⁶⁰.

בנסיעתו חזרה, ממשיך באמירת המענה לשון, עד גמירא. אם היה פנאי, היה אומר את ה'קרבנות' שלפני תפילת מנחה. בשנת האבל תשמ"ח-ט אמר גם את פרקי המשניות של אבל (פכ"ד דכלים ופ"ז דמקוואות). אחרי כ"ב בשבט תשמ"ט, אם נותר פנאי, היה לומד גם את שיעור הרמב"ם היומי.

* במידת האפשר, יש להשתדל לקרוא את הפ"נ "בין שני הציוני קודש, אצל מקום רגליהם הקדושים"⁶¹.

הנחיות לכהנים:

הרבי ציווה לבנות מחיצה בת עשרה טפחים סביב ציון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

לא הרשה לבנות גג מעל הציון, וגם הורה לכהנים שלא ישלחו יד על הציון, וגם שלא יניחו בעצמם שם את הפ"נ.

בכל פעם שהולכים לאוהל' נהג הרבי לעורר, שעל הכהנים להיזהר מאוד בכניסתם וביציאתם, שלא יעברו בתוך ארבע אמות של קבר. ולכן נהגו אנ"ש והתמימים להקיף את הכהנים, בתור מחיצה בין הכהנים והקברים⁶². בשנים האחרונות ניתן להשיג ע"י האוהל מיתקן מיוחד האמור להוות 'מחיצה', לכל כהן בנפרד⁶³.

ככולם מכניס בחזרה לשקית. את הקרעים היו שומרים ושורפים בערב-פסח. לאחר תשל"ח חלו שינויים בעניין זה.

באם נשאר נייר חלק מסביב לכתב הפ"נ, קורעו ומפרידו מהפ"נ⁶⁴, ורק אחר-כך מניח את הפ"נ באוהל.

לאחר סיום קריאת הפ"נים, המשיך באמירת 'מענה לשון' עד מזמור קיט, ודילג עד ה'יהי רצון' שמתחיל תיכף אחרי ה'זוהר' שם, וסיים עד אחרי 'אנא בכוח'.

לפני צאתו, מקיף (פעם אחת) את האוהל⁶⁵. לפני צאתו נעצר, נכנס שוב לחדרו שבתוך האוהל (החדר הקטן שבו עומד וקורא את הפ"נים), והמשיך לומר 'מענה לשון' עד ה'יהי רצון' האחרון. ואחרי-כן יוצא – לא מאותו פתח שדררכו נכנס, אלא מהפתח הפנימי. כן היה נוהג תמיד שלא לצאת דרך פתח הכניסה⁶⁶. לפני היציאה, נעמד בפתח היציאה החוצה, ואומר את ה'יהי רצון' שבסוף המענה לשון.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב, ניגש לציון הרבנית שטערנא-שרה ע"ה. משנת תשכ"ה, כשיצא מן האוהל, הלך לפני-כן לציון אימו הרבנית חנה ע"ה. משנת תשל"א, הביט גם על ציון הרבנית נחמה-דינה ע"ה, ומאז תשמ"ח גם על ציון הרבנית חיה-מושקא ע"ה. כל זה – לדקות ספורות.

לפני הכניסה למכונית, תולש עשבים ג'

אביו כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב נ"ע באוהל הצמח-צדק והמהר"ש בליובאוויטש.

62 ימי בראשית עמ' 235. ושם מציינים למכתב, שנדפס באג"ק ח"ג עמ' שמב: "היה לי קורת רוח מזה שניהל כהנים חסידים אל הציון [ובהערת המו"ל: בעשותם מחיצה בין הכהנים ובין הקברים], אשר עלידי שזיכה את האחרים ודאי שגדול זכותו". מדובר במחיצה משרשרת של בני אדם הנותנים יד זלו"ז סביב הכהנים, ובדעת תורה למהרש"ם דן להקל בזה ע"פ המבואר באו"ח סי' שסב [בשו"ע אדמו"הו"ז סי"ג], ובשו"ת שבט הלוי ח"ה סי' קפא מפקפק בזה. אבל מחיצה ניידת מועילה גם לדעתו, וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק ח"ט סי' קלב, צ"ץ אליעזר חט"ו סי' מב, אז נדברו ח"י"א סי' לח.

63 שאלתי את הרה"ח רי"ל שי גרונו ונעניתי כדלהלן [המופיע בסוגריים המרובעים – שלי]:

56 רבים חושבים שזהו כדי שלא לזרוק את שאריות הנייר באוהל, אך הרה"ח רי"ל שי גרונו מסביר מפני שאין זה לכבוד למסור לרבי דף ריק.

57 ראה בעניין הקפת הקברים במגן-אברהם, באר-היטב וכף-החיים סו"ס תקפא.

58 ראה גשר-החיים ח"א עמ' קלא שיש נוהגין בהלוויה לחזור בדרך אחרת אם אפשר, עיי"ש.

59 ראה טשו"ע יו"ד סי' שעו ס"ד, ואו"ח סו"ס תקמ"ז, ונו"כ. אולם שם איתא שעושים זאת אחר הקבורה.

60 ודלא כנהוג. מקור המנהג בדרשות מהר"ש [רבנו שלום מנוישטט, רבו של מהר"ל, אבי מנהגי אשכנז] הובא בא"ר סי' רכז ס"ק ז, בשו"ת שם ועוד, וטעמו שם "משום כבוד המת, להראותו שהיה על קברו". בשנים האחרונות, עמד הרבי במרחק-מה מן הקברים של הרבניות.

61 כך סיפר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ברשימתו על מנהג

לוח השבוע

הוראות ליום סיום שנת הלימודים⁶⁴:
"נכון – שכל אחת ואחת מהמסיימות תחיינה – תפריש ביום ההוא לצדקה:
פרוטה בבוקר – לפני הסיום, ופרוטה – לאחריו.
המורות תחיינה תבארנה להן – לפי ערכן

– המאמר (היום יום – דיום הנ"ל [כ"א סיון])
"א איד... [ניט ער וויל און ניט ער קאן זיין
ח"ו א נפרד = יהודי אינו רוצה ואינו יכול
להיות חס-ישראל נפרד] מאלוקות".
וזכירן על-הציון לתוכן הפדיון-נפש
ותבשרנה טוב".

[כנפסק בשו"ע יו"ד סי' שעא ס"ה, עיי"ש בב"י ובביאור הגר"א. וע' בשו"ת שבט הלוי ח"ח סי' רסב אותיות ד"ה], אלא ספק אצלו אם מותר לכהן לנגוע בהן [לכאורה ברור שם שאסור].

ג) לכאורה, המקום בו נמצאים הגופים הק' מרוחק בכונה מן המחיצה שמסביב – האם זה נכון וכמה, והאם יש לזה תוצאות הלכתיות לכהנים?

מענה: בשעתו (בשנת תשי"א) היה דיבור ע"ז, ולע"ע נעלם ממני הנדבר אז.

64) מענה משנות הלמ"ד לקבוצת מורות ביגן חובה' של 'בית רבקה' בברוקלין, שדיווחו על חגיגת סיום הלימודים ביום כ"א סיון ('מאוצר המלך' ח"א עמ' 48). נפתחו ראשי-תיבות וקיצורים, ונוספו השלמות בסוגריים מרובעים.

א) האם היתה הסכמה של הרבי, או של רבנים מאני"ש, על המחיצה העגולה הניתנת לכהנים שם?

מענה: הרה"ג ר' קלמן מארלאו ע"ה פקפק בתועלת מחיצה זו – כי אז המחיצה היתה פתוחה מלמטה כמה טפחים. בהתאם לזה קנו מחיצות אחרות שהדפנות יורדות עד למטה, אבל זה נתחדש לאחר פטירתו. הרה"ג ר' אברהם ש"י אזדאבא אינו מסכים להשתמש במחיצה מיטלטלת (כתב תשובה ע"ז בסי' תפארת יהודה קלמן, ברוקלין תשס"א, עמ' 203), ואומר "מוטב שיהיו שוגגין וכז"י".

ב) האם יש פסיקה ברורה אודות המצבה העומדת, האם גם היא נקראת מחיצה או שהכהנים צריכים להרחיק ממנה ד' טפחים? (ובזה תלוי כמובן אם יכולים להסתובב מסביב כנהוג, ביציאתם).

מענה: דעתו של הרב אזדאבא שהמצבות הן מחיצה

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו